

#Kasvuhakuiset

INNOVAATIOKESKITTYMIEN VERKOSTO

Kasvun ekosysteemit

KAUPUNGIT KASVUYRITYSTEN JA INNOVAATIOTOIMINNAN TUKENA

6 Aika

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Johdanto

Tässä julkaisussa tarkastellaan kaupunkien toimintaa innovaatioiden ja kasvuyrittäjyyden edistämiseksi. Kerromme 6Aika – Kasvun ekosysteemit -hankkeessa vuosina 2018–2020 tehdystä kehittämistyöstä ja sen havainnoista. Hankkeessa kuusi Suomen suurinta kaupunkia on tehnyt yhteistyötä kasvuhakuisten yritysten, korkeakoulujen ja muiden ekosysteemi-toimijoiden kanssa.

Perehdytämme sinut kaupunkien vaikutusmahdollisuuksiin innovaatiotoiminnan ja kasvualojen elinvoimaisuuden edistämiseksi, sekä toimiviksi todettuihin tehtäviin ja rooleihin ekosysteemi- ja yritysrajojen välillä. Esittelemme kehitettyjä palveluja ja alustoja sekä työtä innovaatiokeskittymissä.

Julkaisuun on koottu hyödyllisiä yhteistyömalleja, hyväksi havaittuja palvelupolkuja sekä esimerkkejä toteutetuista kokeiluista. Näistä kaikista toivomme, että voisit löytää hyödynnettävää omaan kaupunkiisi, ja yhteistyö kaupunkien välillä tiivistyisi niillä alueilla, joilla saamme parhaat tulokset aikaan toimimalla yhdessä.

Sisällysluettelo

Johdanto 2

Kaupunkien yhteistyö osaksi innovaatio- ja kasvupalvelutarjoomaa 5

Innovaatio- ja kokeilutoiminta kaupungeissa..... 8

Kaupunkien yhteistyöverkostot13

Ekosysteemityön kehittäminen 6Aika-kaupungeissa15

Helsinki Games Capital 16

Espoo: Smart Otaniemi 19

Pirkanmaan liitto: Tampere Region Growth Monitor 21

Vantaa: kärkiklusterit..... 22

Vantaa-menu – ideasta yhteinen tuote 23

Make with Espoo –alusta..... 25

Espoo: Hackathon-jatkopolut 26

BusinessOulu: Onko innovaatiosi avoin? 27

Kasvun ja kansainvälistymisen palvelut 28

Kasvuhakuisten yritysten palvelut 6Aika-kaupungeissa31

Turku Science Park: ProHealth Growth 32

Business Tampere: Nordic Startup School 33

BusinessOulu: yritysten kasvua tukevat tietopalvelut 34

Business Tampere: kasvuyritysten mentorointimalli 36

Espoo: kansainvälistymisen palvelupolku kasvuhakuisille yrityksille 37

Espoo: Singapore-yhteistyö..... 38

Ekosysteemityön tuloksia ja jatkonäkymiä 39

MISTÄ LÄHDIMME LIIKKEELLE?

Kaupunkien yhteistyön taustalla ovat olleet havainnot erillään tuotetuista kasvuhakuisten yritysten palveluista ja kaupunkien jäsentymättömistä rooleista innovaatioekosysteemeissä. Kasvua ja innovaatioita tukevat toimet ovat olleet synkronoimattomia ja satunnaisia, eikä kokonaisuuteen ole ollut yhteistä näkymää.

Kehittämisen suunnitelmat lähtivät sekä paikallisista että yhteisistä tavoitteista. Koska lähtötilanne, resurssit ja erityisvahvuudet olivat jokaisessa kaupungissa erilaiset, painottuivat toimenpiteet toisilla paikkakunnilla enemmän kasvuyrityspalveluihin ja toisilla innovaatioyhteistyöhön.

MIKSI JA MITEN TOIMIA YHDESSÄ?

Yhteisessä hankkeessa voidaan kohdistaa resurssit yhteiseen kohderyhmään ja sille tarjottaviin palveluihin. Kollegat toisissa kaupungeissa auttavat ratkaisemaan yhteisiä ja samankaltaisia haasteita.

Resurssit ovat niukkoja – laajempi verkosto tarjoaa mahdollisuuden tarttua suurempiin haasteisiin kattavammalla keinovalikoimalla. Laajemman tarjooman lisäksi yritykselle avautuu mahdollisuus hakeutua parhaan erikoisosaamisen äärelle.

Yhteiset onnistumiset ruokkivat kaikkien menestystä. On laajennettava ajattelua ja poistuttava kunta- ja organisaatorajoihin perustuvista toimintamalleista. Kasvuyrityksille kuntarajat eivät ole merkityksellisiä, eivätkä haasteet ole paikkakuntasidonnaisia, saati ratkaistavissa yhden kunnan alueella.

Kaupunkien koordinoitu yhteistoiminta mahdollistaa kansainvälisesti kilpailukykyisen, kasvua ja innovaatioita ruokkivan toimintaympäristön. Näkyvyys, uskottavuus ja vaikuttavuus vahvistuvat.

MITÄ OLEMME SAANEET AIKAAN?

Yhteistyön tulokset näkyvät kasvuna, laajentuneina verkostoina, osaamisen kehittymisenä, uusina ratkaisuina ja palvelumalleina. Työ on synnyttänyt kaupunkiin juurtuvia ja skaalattavia palveluita, alustoja sekä käytäntöjä. Startup-toiminnan ja kasvuyrittäjyyden palvelukokonaisuudet ovat kehittyneet ja innovaatio- ja kansainvälistymistoiminnot ovat systematisoituneet.

Kasvuyritykset ja innovaatiotoiminta on nostettu tekemisen keskiöön ja kehittämistoimenpiteitä on toteutettu satojen yritysten kanssa. Siellä, missä kehittämistoimenpiteitä ja palveluita on jo ollut runsaasti, on panostettu ekosysteemityön koordinoimien ja keskittymien kehittämiseen osana laajempaa ekosysteemitomijoiden verkostoa.

Koronapandemian myötä hankkeessa siirryttiin etätyöhön ja -toteutuksiin. Digitalisaatio onkin nopeasti lisännyt yhteisten toteutusten hyödynnettävyyttä. Talouden haasteiden keskellä synergiaetujen hyödyntäminen ja yhteinen työ kilpailukykyyn vahvistamiseksi on nyt aiempaakin ajankohtaisempaa.

Kaupunkien yhteistyö osaksi innovaatio- ja kasvupalvelutarjoomaa

Perusyrittäjyyspalveluita tuotetaan kaupungeissa pitkälti samalla tavalla, kun taas innovaatio- ja kasvupalveluissa toimintatavat ja profiilit voivat poiketa toisistaan esimerkiksi toiminnan volyymista ja kaupungin strategisista painotuksista riippuen. Näin innovaatio- ja kasvupalveluissa syntyy enemmän yhteistyöavauksia kaupunkien ja muiden toimijoiden välille.

Mitä erikoistuneempia yrittäjyyden tarpeita palvellaan, sitä merkittävämmässä roolissa yhteistyö palvelujen toteuttamisessa ja toimintaympäristöjen luomisessa on. Innovaatio- ja osaamiskeskittymät, kokeilualustat ja kansainvälistyminen ovat tunnistettu alueiksi, joilla kaupunkien yhteistyö nähdään eniten lisäarvoa tuovana.

Tuloksellisen ja systemaattisen yhteistyön tukemiseksi kaupungit tarvitsevat toimivat yhteistyö- ja tiedonjakomallit, avoimia kokeilualustoja sekä yhteisiä kv-verkostoja. Yhteistyön muo-
dolistamiseksi ja vaikuttavuuden varmistamiseksi tarvitaan lisäksi arvonsiirron mekanismi – mitä saan ja mitä annan – jotta yhteistyö tuottaa hedelmää ja vakiintuu pysyväksi osaksi kaupunkien rakenteita.

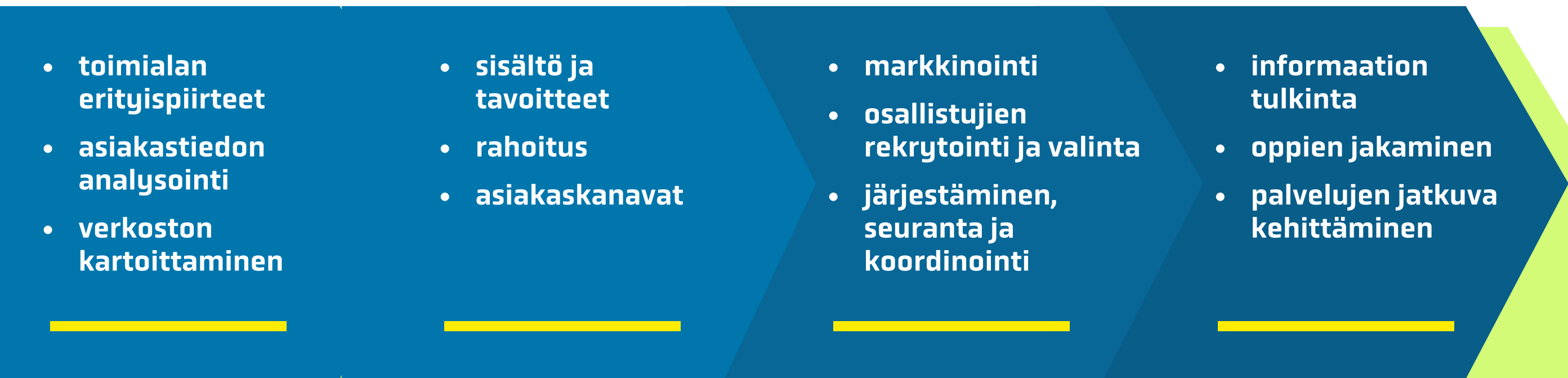
Yritysten toimintaedellytysten tukeminen yhteistyössä korkeakoulujen ja valtion toimijoiden kuten Business Finlandin kanssa.

Yhteistoiminnan hyödyt ja polut

Mitä varhaisemmassa vaiheessa ekosysteemien ja kasvupalveluiden kehitystä kaupungit nostavat katsettaan yhteiseen tekemiseen, sitä suuremmat hyödyt ja opit toimenpiteistä ehditään poimia.

Viereiseen malliin on jäsennelty kaupunkien yhteistyön synnyttämät hyödyt sekä yrityksille että kaupungeille – alkuvaiheen kartoitustyöstä työn arviointiin.

1. Asiakkaan tarpeiden tunnistaminen 2. Palvelun suunnittelu 3. Palvelun toteutus 4. Arviointi ja kehitys

Yhteistoiminnan hyödyt ja kehityspolut

laajempi ja täydentävämpi palvelutarjonta enemmän osaamista laajemmat verkostot	resurssien maksimointi ja optimointi laajemmat rahoitusmahdollisuudet	kattavampi näkyvyys täydentävät erityisvahvuudet kansallisen osaamisen ja verkostojen hyödyntäminen	osaaminen kehittyy yli kuntarajojen jatkokehitys kytketään laajempaan kansalliseen ja kansainväliseen kontekstiin laatu ja vastaavuus markkinoihin paranevat

Hyödyt yrittäjälle

- laajempi ja yritysten tarpeisiin paremmin vastaava palvelutarjonta
- kasvupalveluiden, kokeilualustojen, kansainvälisten verkostojen ja innovaatio-keskittymien saavutettavuus
- kansainvälisesti kilpailukykyinen liiketoiminnan kasvuympäristö
- laajemmat kumppanuusverkostot innovaatioihin ja kasvuun

Kehitysehdotus: kaupunkien yhteinen asiakasrajapinta

Tällä hetkellä yritysten on haastavaa tunnistaa ja löytää oikeat palvelukanavat ja -kontaktit.

Voisiko kaupunkien yhteinen digitaalinen asiakasrajapinta tarjota ratkaisun yritysten haasteeseen ja tuoda kansallisen valikoiman kaikkien ulottuville?

Innovaatio- ja kokeilu- toiminta kaupungeissa

Kaupungit yhdessä tarjoavat kasvuhakuisille yrityksille merkittävän verkoston kasvun ja innovaatioiden kehittymisalustoja sekä palveluita eri vaiheissa yrittäjyyden kehityspolkua. Tämä tapahtuu yhdessä yliopistojen, korkeakoulujen, yritysten, Business Finlandin ja muiden ekosysteemin toimijoiden kanssa.

*Miten kaupungin roolia ja toimintaa voisi kehittää?
Miten kaupungit toimivat aidosti yhdessä ja
helpottavat innovatiivisen yrittäjän etenemistä?*

Innovaatioekosysteemit

Innovaatioekosysteemissä kaupunki täydentää innovatiivisen kasvuhakuisen yrittäjyyden palveluita niillä alueilla, joilla on palveluaukkoja ja joilla palveluita ei pystytä liiketoimintalogiikalla tarjoamaan. Kaupungit valitsevat keihäänkärkiekosysteemejä, jotka perustuvat korkeakoulujen vahvoihin osaamisalueisiin, jo olemassa oleviin yrityskeskittymiin tai tunnistettuihin parhaan kasvupotentiaalin uusiin erikoistumisalueisiin.

Paikallisen kasvuyrityksen tai yritysaihion saattaminen parhaiden liiketoimintaa edistävien keskittymien ja verkostojen äärelle edellyttää kaupunkien ja muiden ekosysteemit toimijoiden yhteistyötä. Näin saadaan yrityksen ulottuville kansallinen tarjonta ja eri toimijoiden kansainväliset verkostot.

” Elinkeino- ja innovaatiotoiminnan yhteydessä ekosysteemin käsitettä on käytetty kuvaamaan yritysten, yrittäjien, tutkimuksen, julkishallinnon sekä kolmannen sektorin toimijoiden välille rakentuvia keskinäisriippuvuuden verkostoja. Erilaisia ekosysteemejä voidaan erotella niiden liiketoiminnan kehitystason mukaan. Innovaatioekosysteemit liittyvät läheisesti tutkimus- ja kehitystoimintaan. Niiden keskeisiä toimijoita ovat yritysten t&k-yksiköt, yliopistot ja tutkimuslaitokset.

Yrittäjä- tai startup-ekosysteemit ovat alkavista ja innovatiivisista yrityksistä muodostuvia paikallisia ekosysteemejä. Nykyiset, tulevat ja entiset kasvuhakuiset yrittäjät ovat niissä keskeisessä asemassa.

Kasvuekosysteemit puolestaan muodostuvat tietyn liiketoiminta-alueen uuden ja nopeasti kasvavan liiketoiminnan kehittäjäyhteisöistä.

Ekosysteemit uuden elinkeino- ja innovaatiopolitiikan kohteena, TEM:n [julkaisu](#)

” Globaalin toimintaympäristön muutokset korostavat systemisen lähestymistavan, yhteistyön ja avoimuuden merkitystä innovaatioiden syntyprosessissa. Tämä toteutuu parhaiten yritysten, tutkimuslaitosten, julkisen sektorin, kuluttajien ja muiden toimijoiden tiiviissä vuorovaikutuksessa eli innovaatioekosysteemeissä. Ekosysteemit ovat tiiviitä, dynaamisia ja itseohjautuvia verkostoja, joissa avoimuus, vuorovaikutus ja keskinäisriippuvuus ovat tavanomaisia verkostoja ja klustereita voimakkaampia.

Julkinen sektori ei voi suoraan johtaa ekosysteemejä, mutta sillä on kuitenkin tärkeä rooli ekosysteemien rakentamisessa ja kehittämisessä. Käytännössä ekosysteeminen politiikka tarkoittaa paitsi huolehtimista hyvin toimivasta yleisestä toimintaympäristöstä (mm. koulutus, tutkimus, rahoitus, infrastruktuuri), myös innovaatiokentän toimijoiden ponnistelujen suuntaamista kohti merkittäviä yhteiskunnallisia haasteita. Se edellyttää aktiivista verkostojen fasilitointia sekä tiivistä vuoropuhelua yritysten ja tutkimustoimijoiden kanssa.

Tutkimusryhmän [Policy Brief](#) osana valtioneuvoston selvitys- ja tutkimussuunnitelman hanketta ”Miten elinkeinoelämän, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten yhteistyötä sekä niiden toimintaedellytyksiä parannetaan?”

Mitä ekosysteemeissä toimiminen vaatii kaupungeilta?

Yhteistyön onnistumisen edellytyksiä ovat ainakin riittävä eri toimijoiden tuntemus sekä yhteisen ymmärryksen kehittäminen tavoitteista ja rooleista. Kaupungin on tunnettava sekä omat että muiden vahvuudet, jotta toiminta kohdistuu oikein ja tapahtuu oikeissa verkostoissa.

Kaupungin on sovitettava oma toimintansa ja panostuksensa yhteen ekosysteemin muiden toimijoiden kanssa – aina muuttuvassa tilanteessa. Toimenpiteitä koskevat päätökset, hankkeet ja rahankäyttö olisi onnistuttava ekosysteemityössä valmistelevaan niin, että tilanteisiin voidaan reagoida nopeasti ja edetä ilman raskaita hallinnollisia muutosprosesseja. Yhteiset ja toisista riippuvaiset toimenpiteet epäonnistuvat, jos aikatauluja ei pystytä synkronoimaan. Hyödyt lunastetaan vain yhdessä muiden ekosysteemin toimijoiden kanssa.

KEHITYSTOIMENPITEITÄ KAUPUNKIEN EKOSYSTEEMITYÖSSÄ

Koordinaation parantaminen, työkäytäntöjen systematisointi ja tuloksellisuuden mittaaminen ovat kaupungeissa yhteisiä kehittämistarpeita. Alustojen ja tiedolla johtamisen suhteen kehitys on alkumetreillä. Kaupunkikohtaisesti on kuitenkin myös merkittäviä eroja siinä, mitkä kehitystoimenpiteet ovat ajankohtaisia. Tämä riippuu ekosysteemin palvelutarjonnasta, käytettävissä olevista resursseista, yrityksistä, korkeakouluverkostosta, valituista painotuksista ja aiemman kehitystyön luonteesta.

Kaupungit voivat myös täydentää toinen toistaan, hyödyntäen kunkin kaupungin erikoisosaamista. Yhdessä kaupungit voivat vaikuttaa myös kansallisella tasolla havaittujen innovaatioekosysteemin puutteiden korjaamiseen ja esteiden purkamiseen.

MUISTA NÄMÄ

1. Rakenna yhdessä avaintoimijoiden kanssa viestiä ekosysteemitoinnasta, jossa korostuu yhteinen tavoite ja yhteistyön rakenteet – jäsenet muodostavat toisiaan täydentävän joukon.
2. Itse yhteistyön muotojen ja sen rakentamisen prosessi on tärkeä – vahvista näin luottamusta ja sitoutumista.
3. Mikään ei synny itsestään – yhteistyö vaatii fasilitointia, koordinointia ja vastuuttamista – sovita yhteen niin julkisten kuin yksityistenkin toimijoiden toimet ja toiminnan pelisäännöt.

Kokeilualustojen yhteistyö innovaatioiden ja kasvun vauhdittamiseksi

Kokeilualustat perustuvat yhteiseen kehittämiseen ja yhteisiin voittoihin. Onnistuessaan nämä tarjoavat yrityksille arvokkaita referenssejä ja verkostoja sekä taloudellisen vaihtoehdon palvelu- ja tuotekehitykseen. Kokeilualustat toimivat myös kaupunkien näyteikkunana uusille toimijoille ja rahoittajille.

”Hyvin suunniteltu ja toteutettu testialusta tarjoaa ”uhrattuja” resursseja vastaan konkreettisen pilotti-casen ja proof of conceptin myyntityötä varten.”

Yksinyrittäjä, sovelluskehittäminen ja kestävä kehitys

Kaupunkien luotsaamat kokeilualustat ovat monitoimijayhteisöjä, joissa kaupungit, yritykset sekä TKI-toimijat luovat yhteiset pelisäännöt. Avoimuus ja toimintojen täydentävyys ohjaavat yhteistä tekemistä tukien myös yritysten ohjautumista oikealle alustalle näiden kotikunnasta riippumatta. Näin myös kaupungit voivat kilpailuasetelman sijaan keskittyä erikoistumiseen ja palveluiden täydentävyyteen.

Alustalla kaupunki voi tarjota fasilitoitua yhteiskehittämistä, verkostoitumismahdollisuuksia, kokeiluihin kytkettyä yritysneuvontaa ja oman viestintäkanavan. Kaupungit voivat myös yhdessä kehittää toimivia palvelupolkuja tai ohjata oman alueensa yritykset sen kaupungin alustalle, jossa tämän potentiaali on mahdollista hyödyntää.

”Testialustojen tuoma medianäkyvyys on hyvä bonus.”

Toimitusjohtaja, valmistava teollisuus

KEHITTÄMISEN SEURAAVIA ASKELIA

Kokeilualustojen yhteistyö on tunnistettu yhdeksi avainalueista, joissa kansallisen tason kehittämistä ja kaupunkien yhteistyötä on hedelmällistä edistää. Kehitysaskelia motivoivat kasvuyritysten tarpeet ja kokeilujen merkitys tulevaisuuden ratkaisujen luomisessa. Tärkeitä kehittämiskohteita ovat käytettävyys, viestintä, verkostot sekä toiminnan kytkeminen laajempaan ekosysteemi-työhön. Kokeilu ympäristöjen toimintalogiikat ovat moninaisia, mutta myös yhteisiä toimintamalleja on kehitettävissä ja hyödynnettävissä huomattavasti nykyistä enemmän.

Kriittiset havainnot ja kehittämisen jatkosuositukset

Kaupunkien välinen yhteistyö on vähäistä, ja kokeilumahdollisuuksia tunnetaan heikosti jopa oman kaupungin sisällä. Tieto on henkilöitynyttä ja tekemisen näkökulma on paikallinen, vaikka yritys hyötyisi laajemmasta tarjonnasta.

⇒ Lisätään kokeilualustojen ja pilotointimahdollisuuksien ristiin hyödyntämistä kaupunkien välillä yrityslähtöisesti. Jaetaan kokeilutoiminnan käytäntöjä kaupunkien ja eri alojen kesken. Sovitaan yhteisestä toimintamallista ja luodaan alustojen verkostoa kansalliselle tasolle.

Tarjonnasta puuttuu kokonaiskuva, koordinointi ja johdonmukaisuus. Kokeilutoiminta on harvoin kiinnittynyt palveluverkostoon. Hankkeiden jälkeinen toiminta on usein epävarmaa; työn jatkoon ei ole nimetty eikä resursoitu selkeästi vastuuhenkilöitä, jotka fasilitoisivat kokeiluja ja tukisivat yrityksiä.

⇒ Nivotaan kokeilutoiminta osaksi ekosysteemiä, innovaatio-toimintaa ja yrityspalveluita. Kehitetään jatkopolkua kokeiluista eteenpäin. Laaditaan tarjonnasta vertailukelpoiset palvelukuvaukset, ja tuodaan alustojen yhteyshenkilöt sekä toimintaa havainnollistavat case-esimerkit näkyviin.

Kokeiluyhteistyön tavoitetila

- Vakiintunut ja aktiivisesti kehitettävä osa kaupungin toimintaa.
- Kaupungit ohjaavat yrityksiä alustoille näiden sijainnista riippumatta.
- Kokeilualustoilla sovelletaan konseptoituja, avoimesti hyödynnettävissä olevia palveluita ja menetelmiä.
- Kokeilutoiminta on osa ideasta kasvuun –palvelukokonaisuutta, joka kytkee yritykset osaksi innovaatioekosysteemin verkostoja ja yhteistyötä.

Yrittäjälähtöinen kokeilumahdollisuuksien tarjonta

- Toimintaan osallistumisesta ja edellytyksistä tulisi tarjota tarkempaa ja käyttäjälähtöisempää tietoa (rahoitus, aikataulu, reunaehdot, IPR, tulosten avoimuus, jatko-optiot).
- Kokeilualustan sijainti on toissijaista. Tärkeämpää on kiinnostava kehittämisympäristö, kumppanit sekä yrityksen tuotekehityksen kanssa yhteensopivat tavoitteet.
- Hyötyjen konkretisointi ja aiemmat esimerkit houkuttelevat uusia yrityksiä kokeilutoimintaan. Yrityksiä kiinnostaa millaisia kumppaneita alustalla toimii, minkälaisen referenssin ja näkyvyyden kokeilu tarjoaa, sekä mitä jatkumahdollisuuksia kokeiluyhteistyö voi poikia.

Kaupunkien yhteistyöverkostot

” Kaupunki voi tarjota luotettavan, neutraalin alustan innovaatioverkostoille ja -palveluille. Parhaassa tapauksessa kaupunkiverkosto yhdistää yritykset ja osaajat avoimiin ekosysteemeihin ja edistää tutkimuslähtöisten innovaatioiden kaupallistamista kansallisella tasolla.”

Saana Rantsi, Innovaatiot ja uudet kokeilut, Helsingin kaupunki

Ekosysteemityön kehittäminen 6Aika-kaupungeissa

Kasvun ekosysteemit -hanke on kehittänyt innovaatiokeskittymiä useilla vahvaa kasvua ennakoivilla toimialoilla ja tukenut kasvuhakuisten yritysten verkostoitumista keskittymissä. Ekosysteemityössä on pyritty kohti aiempaa systemaattisempia innovaatioyhteistyön polkuja ja palveluita. Avoimen innovaation alustoja sekä ekosysteemin monitoroinnin työkaluja on kehitetty, ja parhaita käytäntöjä jaettu kaupunkien kesken.

”Kaikki toiminta tapahtuu nykyisin kokeilujen avulla, tämä on tapa toimia kaikessa yritys-toimintaan liittyvässä”

Kasvuyrittäjä, liikkumisen palvelut

”Testialustojen tuoma media-näkyvyys on hyvä bonus.”

Toimitusjohtaja, valmistava teollisuus

Seuraavilla sivuilla esittelemme kahdeksan esimerkkiä kokonaisuuksista, joiden kehittämisen parissa Kasvun ekosysteemit -hanke on työskennellyt:

Helsinki Games Capital – pelialan ekosysteemi

Älykkäiden energiaratkaisujen Smart Otaniemi

Growth Monitor – Kasvuyritysten ja yritysekosysteemien avoin tietokanta Pirkanmaan alueella

Vantaan viisi kärkiklusteria, ja ruoka-alan yhteistyössä kehitetty Vantaa-menu

Make with Espoo – Espoon kaupungin kehittämä digitaalinen innovaatioalusta

Hackathon-jatkopolut -työkalu, jonka avulla mikä tahansa kaupunki voi järjestää tai osallistua hackathoniin

Avoimen innovaation alustat, Business Oulun kehittämät avoimen innovaation parhaat käytännöt ja testatut menetelmät.

Helsinki Games Capital

Helsingissä on vahva ja yhteisöllinen pelialan yritysten keskittymä, joka nojaa monipuoliseen pelikulttuuriin. Kaupallisten menestystarinoiden takana on kulttuurinen pääoma ja pelialan huippuosaaaminen, joka vaatii pitkän kehityskaaren.

Kasvuyrittäjyyden tukemisessa kaupungin rooli liittyy paitsi yrityspalveluihin myös koulutukseen sekä kulttuurin ja harrastamisen tukemiseen (ks. [Neogamesin selvitys](#)). Kasvun ekosysteemit-hanke on vahvistanut kaupunkien ymmärrystä luovan talouden edellytyksistä, merkittävydestä ja kasvupotentiaalista.

Pelialan keskittymää on vahvistettu yhteistyössä Helsinki Games Capital ry:n kanssa. Yhdistyksen perustamisessa 2019 oli mukana kasvu- ja startup-yrityksiä, pelistudioita, korkeakoulujen, pelialan järjestöjen ja Helsingin kaupungin toimijoita.

Helsinki Games Capital toimii Arcade5-pelikeskittymässä Maria O1:ssä ja yhdistää peliteollisuuden toimijoita paikallisesti sekä kansainvälisesti. Pelialan tiimit ja yritykset saavat neuvontaa ja ohjausta haasteisiin kasvun polulla. HGC toimii myös väylänä koko Suomen pelialalle.

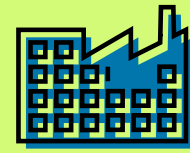
” I was visiting a game ecosystem event in Finland, organized by city of Helsinki and Helsinki Games Capital. I got to know gaming companies and they were looking for talents of my profile. So here I am now.”

Game Composer, Canada

” Meillä oli haasteita saada startup perustettua, sillä emme meidänneet löytää tarvittavaa rahoitusta ja kumppaneita. Otimme kuitenkin yhteyttä Helsinki Games Capitaliin sillä olin aiemminkin saanut neuvoja sieltä. Se toimi tälläkin kertaa, saimme neuvoja liiketoimintamallimme kirkastamiseen ja yhteystiedot sijoittajille, jotka voisivat olla meistä kiinnostuneita. Nyt olemme lanseeraamassa uutta peliä ja rahoituksemme on toistaiseksi turvattu. Kiitos Helsinki Games Capital!”

Startup-yrittäjät, peliala

Helsinki Games Capital osana pelialan ekosysteemiä

Muut alat

Peliala tarjoaa muille toimialoille niiden kehitystä edistävää edelläkävijätietoa aiheista kuten data-analytiikka, pelillistäminen ja kokemuksellisuus. Lisäksi peliala voi tarjota osaamista mm. tasa-arvoon, työn imuun ja organisaatiokulttuuriin liittyen. Peliekosysteemin keskeisenä toimijana HGC on potentiaalinen ekosysteemien välisen yhteistyön kumppani ja verkostojen yhteensaattaja. Tätä kautta voi syntyä innovaatioita ja uutta liiketoimintaa myös muille aloille.

Julkinen sektori

Yrityspalvelut, rahoitus, kansainvälistyminen, neuvonta, koulutus, kulttuuri, harrastustoiminta, tutkimus.

Helsinki

Helsingin kaupunki

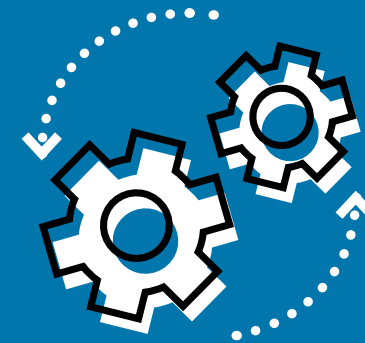
Mahdollistaa ja ylläpitää toimintaa kaupungin tasolla. Pelialan tunnettuuden edistäminen yrittäjille, toisille kaupungeille ja muille toimialoille, yritysten neuvonta ja matka-avustukset.

Tapahtumien, yhteisöllisyyttä ja kansainvälistymistä edistävien palveluiden, yritysneuvonnan ja kehityshankkeiden yhteistyö HGC:n kanssa.

Kansalliset järjestöt ja muut toimijat

Eduvalvonta, viennin tuki, neuvonta. HGC tarjoaa tilaa toiminnalle ja kohtaamiselle.

Peliteollisuus

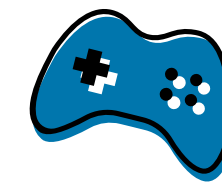
Peliteollisuuden keskeisiä toimijoita ovat mm. korkeakoulut sekä yhdistykset, jotka tuottavat pelialaan liittyviä tapahtumia, selvityksiä, hankkeita ja projekteja sekä uusia osaajia alalle. Peliteollisuuden eri toimijat ovat monipuolisesti edustettuina HGC:ssä, aina perustajista ja hallituksen jäsenistä yhteistyökumppaneihin. HGC mahdollistaa verkostoitumista, tiloja ja tapahtumia sekä auttaa löytämään erilaisiin tarpeisiin oikeita yhteistyökumppaneita.

Kansainvälinen yhteistyö

Kansainväliset pelialan yritykset ja osaajat, verkostoituminen, tapahtumat, IGDA. HGC toimii yhdistäjänä kansainvälisten ja suomalaisten pelialan yritysten ja osaajien välillä tukien osaamisen siirtymistä yritysten välillä. Yhteistyö tuo alan onnistumistarinoita tunnetuksi ja vahvistaa ekosysteemin asemaa kansainvälisillä markkinoilla. HGC toimii suomalaisten kaupunkien kumppanina kansainvälistymispalveluissa.

Peliyritykset

Peliyritykset voivat olla HGC:n jäseniä. HGC mahdollistaa peliyritysten keskinäistä verkostoitumista tukien ekosysteemin yhteisöllisyyttä ja kulttuuria. HGC voi auttaa yrittäjyyden ja yritysten kehityskaaren eri vaiheissa kartoittamalla sopivia kumppaneita ja tuomalla ekosysteemin piirissä olevia palveluita tarjolle. Yritykset voivat hyödyntää HGC:n tiloja Arcade5:ssä Maria 01:n kampuksella. Tätä kautta myös muissa kaupungeissa sijaitsevat yritykset pystyvät verkostoitumaan Helsingin peliekosysteemiin.

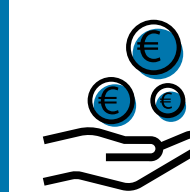
Helsinki Games Capital

Neutraali, yhteisöllisyyttä ja jakamista edistävä, luotettava toimija ekosysteemissä. HGC järjestää tapahtumia, ohjaa osaajia ja ylläpitää ja kehittää pelialan verkostoja ja kulttuuria.

maria 01

MARIA 01

Maria 01:n kokonaisuus mahdollistaa peli-ekosysteemin kiinnittymisen keskeiseen kasvuyritysyhteisöön, sen verkostoihin ja sijoittajiin. Seuraavien vuosien aikana valmis-tuva kampuksen laajennus tekee Maria 01:stä entistä merkittävemmän innovaatioiden, kasvun, työpaikkojen ja osaamisen keskittymän. HGC kasvattaa pelialan tunnettuutta Maria 01:n toimijoiden keskuudessa.

Sijoittajat

HGC auttaa sijoittajia kartoittamaan tarpeisiinsa sopivia sijoituskohteita pelialalta.

Neogames

Pelialan valtakunnallinen toimija koordinoi ja tukee suomalaisen peliteollisuuden ja pelialan ekosysteemin kasvua ja kehitystä. Se on valtakunnallisen tason kumppani ja tuki HGC:lle paikallisessa ekosysteemissä. Neogames tuottaa tietoa pelialasta, linkittää pelialan toimijoita ja toimii monipuolisena kehityskumppanina mm. hankkeiden kanssa. Neogamesin viestintäkanavat ja tapahtumat tavoittavat peliyhteisön laajasti. Tämä auttaa myös HGC:n palveluiden toteuttamisessa sekä markkinoinnissa.

Ekosysteemissä toimiminen yritysten näkökulmasta

1. Mikä on ollut merkittävin tuki, jonka yrityksesi on saanut Helsinki Games Capitalista?
2. Mitä yhteistyötarpeita yritykselläsi tulee olemaan lähivuosien aikana?
3. Mitä haasteita tunnistat toiminnan osalta [yhteistyö, tuloksellisuus, jatkuvuus, jne.]?

SKUNKWORKS OY

Olli Raudus, Co-Founder & COO

1. Merkittävin yrityksemme saama tuki on toimistotila hyvällä paikalla Helsingin keskustassa. Ei pelkästään sijainnin takia, vaan myös samassa rakennuksessa järjestettyjen tärkeiden pelialan tapahtumien vuoksi, jotka ovat helpottaneet huomattavasti toisten alan toimijoiden tapaamista ja verkostoitumista.
2. Toivoisimme lisää verkostotilaisuuksia, erityisesti rekrytointia ajatellen. Olisi mahtavaa onnistua houkuttelemaan osaajia isommista taloista. Uskon, että silloin toimistotilalla ja ympäröivällä ekosysteemillä on merkitystä.
3. Koronaepidemia on ollut yksi tämän vuoden suurimmista haasteista, koska sen myötä peruuntuivat myös kaikki Arcade5:n tapahtumat. Samasta syystä koen, että nykyisten tilojen tuoma lisäarvo on heikentynyt. Arcade5 on paras kohde nuorelle startupille, mutta skaalautuessamme haluamme siirtyä modernimpiin toimitiloihin etuineen.

SAVAGE GAME STUDIOS

Michail Katkoff, CEO

1. On mahtavaa olla toisten pelialan startupien ympäröimänä. Täällä tieto kulkee nopeasti ja voimme sparrata toisiamme. Ekosysteemi tarjoaa meille vertais-tukea yhteisten haasteiden edessä.
2. Tulemme tarvitsemaan kokoustiloja. Lisäksi meillä olisi tarvetta paremmalle videokokousvälineistölle, sillä näinä aikoina sille on tarvetta jatkossakin. Nykyisellään tiloja ei ole suunniteltu niinkään videokokouksille vaan fyysisiin tapaamiin, mikä puolestaan vaikuttaa tilojen optimaaliseen hyödynnettävyyteen.
3. Tiloissa toimii myös useita ei-pelialan toimijoita, mikä vesittää Helsinki Games Capitalin brändiä. Se myös saa tilat vaikuttamaan enemmänkin yleiseltä startup-rakennukselta, jossa toimii myös pelialan yrityksiä.

Espoo: Smart Otaniemi

Smart Otaniemi on älykkään energian innovaatio-ekosysteemi, jossa erilaiset organisaatiot kehittävät yhdessä kestäviä ja kaupallisesti kannattavia energiaratkaisuja, jotka auttavat siirtymään kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa. Kahden toimintavuoden aikana ekosysteemin verkosto on kasvanut jo yli sataan toimijaan, ja pilottiprojekteja on käynnissä useita.

Innovaatioekosysteemiä koordinoi VTT ja toimintaa rahoittaa yritysten ja kumppaneiden lisäksi Business Finland.

Smart Otaniemi tarjoaa uuden tavan tehdä tutkimus- ja kehitystyötä. Eri yritysten ja tutkimuslaitosten yhteiskehittämishankkeissa haasteita ratkotaan eri näkökulmat huomioiden.

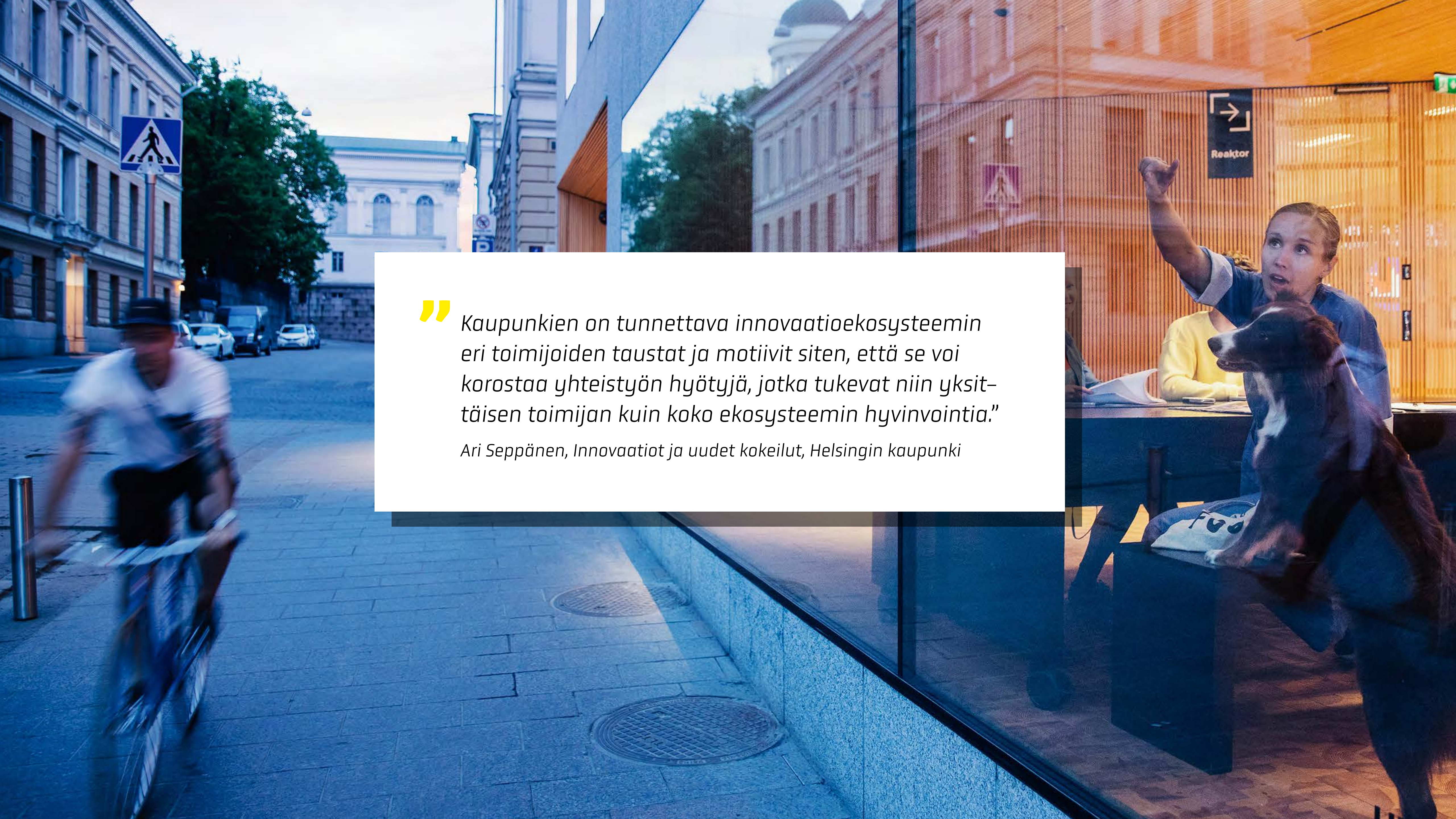

SMART OTANIEMI OFFERS YOU

MUISTA NÄMÄ

1. Avoin vuoropuhelu eri toimijoiden roolista keskittymässä on olennaista.
2. Toiminta ja keskittymän tuomat hyödyt täytyy tuoda läpinäkyvästi esille, jotta hyödyt näkyvät myös yrityksille.
3. Oikeiden toimijoiden löytäminen ja tavoitteiden yhteensovittaminen.

”Kaupunkien on tunnettava innovaatioekosysteemin eri toimijoiden taustat ja motiivit siten, että se voi korostaa yhteistyön hyötyjä, jotka tukevat niin yksittäisen toimijan kuin koko ekosysteemin hyvinvointia.”

Ari Seppänen, Innovaatiot ja uudet kokeilut, Helsingin kaupunki

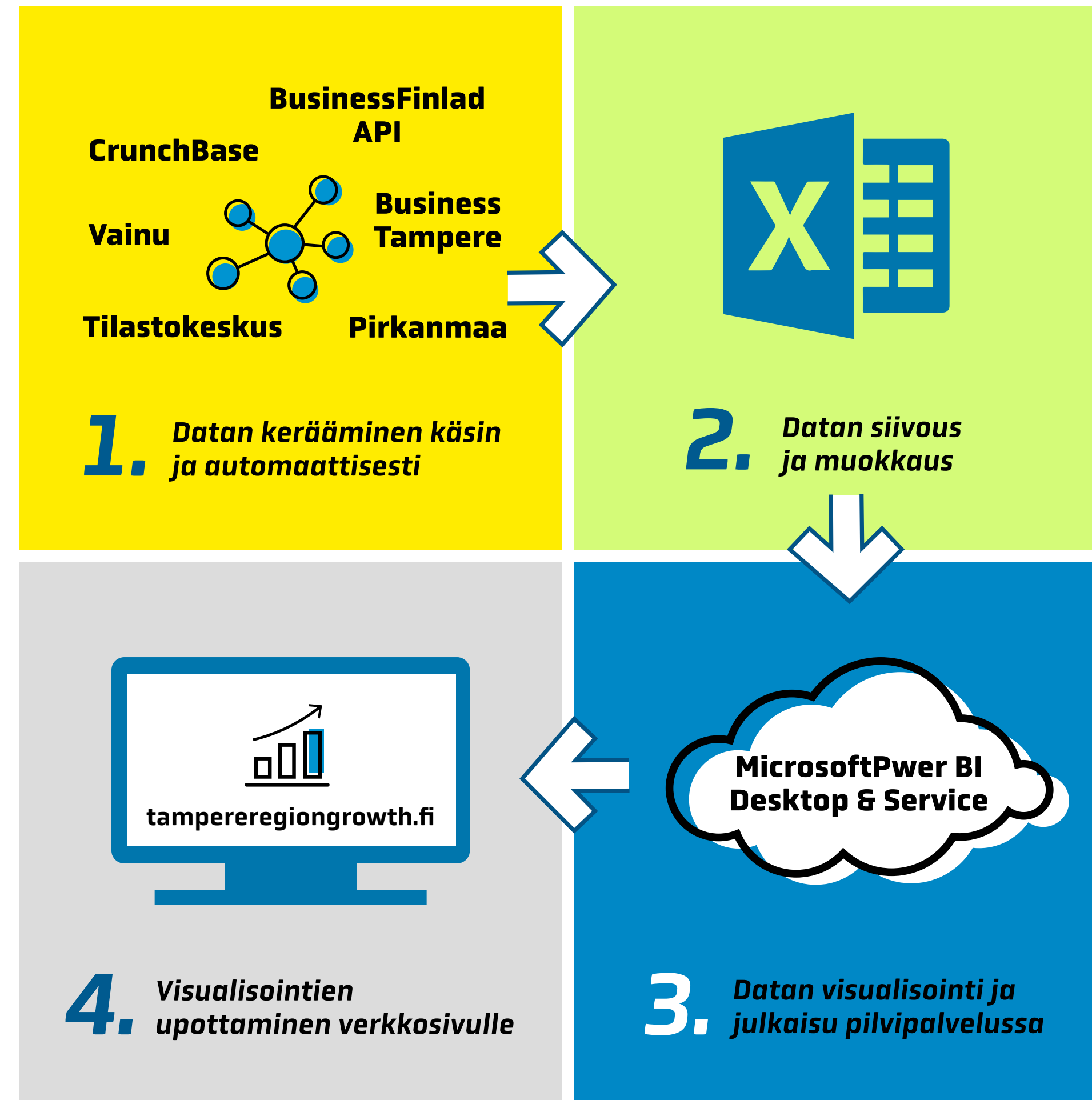
Pirkanmaan liitto: Tampere Region Growth Monitor

Pirkanmaan liitto on kehittänyt kasvuhakuisia yrityksiä ja yritysekosysteemejä monitoroivan Tampere Region Growth Monitor -työkalun. Työkalun tavoite on tarjota reaaliaikainen kuva alueen kasvuhakuisesta yrityskentästä ja sen kehityksestä.

Tarve työkalulle syntyi kasvuhakuisiin yrityksiin liittyvän tiedon hajanaisuudesta ja kattavan tilannekuvan puutteesta.

Growth Monitor koostuu tietokannasta sekä visualisoinneista, aiheina startup- ja kasvuyritykset, yrityksiin kohdistuva yksityinen ja julkinen rahoitus, yrityshautomot sekä startup-tapahtumat. Työkalua päivitetään manuaalisesti ja rajapintoja hyödyntäen, ja se on suunniteltu siirrettäväksi myös muille alueille.

Pirkanmaan startup-allianssi osallistui tiiviisti Growth Monitorin kehittämiseen. Työkalun ensimmäinen versio lanseerattiin 2020 kesällä, ja päivitettiin loppusyksystä. Pirkanmaan liitto huolehtii työkalun ylläpidosta ja tietojen ajantasaisuudesta.

LYHYESTI

1. Uusi tapa monitoroida alueellisia yritysekosysteemejä.
2. Avointa dataa hyödynnetty monipuolisesti.
3. Yhteistyö tiedon tuokinnassa alueen toimijoiden kanssa keskeistä laadun takaamiseksi.

Vantaa: kärkiklusterit

Vantaalla toimii [viisi kärkiklusteria](#), joissa kaupunki tarjoaa kasvuyrityspalveluita ja verkostoitumismahdollisuuksia alan yritysten ja TKI-toimijoiden kanssa. Klusterit perustuvat alueen elinkeinotoiminnan vahvuuksiin, tavoitteisiin sekä 6Aika: Avoimet innovaatioalustat –selvityksiin.

[Ruokaklusterin](#) visio on tehdä Vantaasta Suomen urbaanin ruoan pääkaupunki. Klusterin kokeiluja kaupunkiruoan ja hävikin osalta toteuttaa keväällä 2020 käynnistynyt 6Aika: [Circular Hood Food](#) –hanke.

Kiinteistöklusterin tavoite on luoda talotekniikan, kiinteistöpalvelun ja asumisen edelläkävijäyhteisö. Kehittämisen kohteena on mm. Tikkurilaan suunniteltu oppimiskampus, yhteistyössä kaupungin elinkeino- ja kiinteistöpalveluiden kanssa.

Korkean osaamisen tuotanto –klusteri edistää innovaatiotoimintaa ja pyrkii lisäämään korkean osaamisen työpaikkoja. Yhteistyö kaupunki-suunnittelun ja markkinoinnin kanssa mm.

Vantaankoski-foorumissa kytkee työn osaksi laajempaa Länsi-Vantaan elinkeinotoiminnan kehittämistä.

Kiertotalousklusteri toimii osana kaupungin hiilineutraalius- ja resurssiviisaustavoitteita sekä läpileikkaavana teemana kaikissa klustereissa [ks. myös 6Aika: [Ilmastoposiitiiviset yritysalueet ja arvoketjut](#) –hanke]. Lentorahtiklusteri toimii osana Itämeren alueen logistiikkakäytävän digitaalista kehitystyötä, [ks. [CaaS Nordic](#) –hanke].

Vantaan kaupunki on myös tuottanut teemat yhdistävän [Urban Tech –kasvuyritysvalmennuksen](#) sekä palvelukokeiluita matkailualan toimijoille. Kaupungin rooli klustereissa on vaihdellut työn eri vaiheissa käynnistäjästä aina mahdolliseksi loppuasiakkaaksi saakka. Klusterityö on monipuolistanut Vantaan kaupungin kasvuyrityspalveluja, ja ohjaa alueen liiketoimintakehitystä tulevina vuosina.

MUISTA NÄMÄ

1. Tutustukaa yritysten tarpeisiin yhteiskehittämisen pohjaksi: selvitykset, tapaamiset, haastattelut.
2. Määritelkää yhteiset arvot toiminnan tueksi: työpajat, tavoitteiden määrittely.
3. Konkreettisia tekoja suurten visioiden lisäksi: tapahtumat, palvelukokeilut, valmennukset.

Vantaa-menu – ideasta yhteinen tuote

Vantaan kaupunki rakentaa Suomen ensimmäistä urbaanin ruoan yhteisöä paikallisten yritysten ja TKI-toimijoiden kanssa. Kaupunki on luotsannut nyt jo kahden vuoden ajan ruokaklusterin toimintaa muun muassa koordinoimalla, yhteisen viestinnän ja osaamisen kasvattamisen avulla, tavoitteenaan asema Suomen urbaanin ruoan pääkaupunkina.

Vantaa-menu on ruokaklusterin ensimmäinen yhteiskehitetty tuote: lähiruusta koostuva kolmen ruokalajin kokonaisuus. Paikalliset yritykset haluavat nostaa esiin vantaalaista ruokakulttuuria, vahvistaa alan osaamista sekä vastata ajankohtaisiin haasteisiin, kuten ravintoloiden kestävän kehityksen parantamiseen. Tavoitteena on luoda aidosti vantaalainen ruokatuote sekä lentokentän että lähiseudun matkailijoille.

Menun ensimmäinen versio kehitettiin maaliskuussa osana ammattiopisto Varian koulutusta. Poikkeustilasta johtuen menusta ei kuitenkaan

”Yritysten halu tehdä yhdessä työtä Vantaan hyväksi on ollut innostavien onnistumisten perusta.”

Kaisa Ahonen, projektipäällikkö, Vantaan kaupunki

päästy nauttimaan suunnitellusti Vantaa-päivänä 15.5.2020, vaan kehitystyö jatkuu nyt muun muassa satokauden ja urbaanin ruoan tuotteiden hyödyntämisen suhteen.

Vantaa-menun kehittäjän käsikirja julkaistaan syksyllä 2020. Käsikirjassa esitellään menun yhteiskehittämisen prosessi, opit ja oivallukset sekä visioidaan tulevaisuuden mahdollisuuksia Vantaa-menun jatkokehityksen sekä kestävän ruoantuotannon ja ruokamatkailun osalta. Ääneen pääsevät myös vantaalaisten yritysten edustajat, joita ilman tuote ei olisi syntynyt.

MUISTA NÄMÄ

1. Osallistakaa yritykset: kehitystyöpajat, säännölliset tapaamiset, kaupungin vastuhenkilöt.
2. Hyödynnä ulkopuolista asiantuntemusta: valmennukset, webinaarit.
3. Varmista luottamuksen syntyminen yhteisillä aktiviteeteilla: opintomatka, koekeitto, lanseeraustapahtuma.

An aerial photograph of a city, likely Helsinki, taken during the golden hour of sunset. The sky is a warm orange, and the city's lights are beginning to glow. In the foreground, there are dense residential buildings with red-tiled roofs and lush green trees. In the background, the city extends to the water, with several large cranes and industrial structures visible. A prominent church spire with a green patina is on the right side. A white rectangular box with a yellow double quote icon is overlaid on the left side of the image, containing a quote in Finnish.

”Kaupunkien toiminnassa on paljon hiljaiseksi jääviä kehittämishaasteita, jotka nousevat aidosta tarpeesta, mutta joita kaupunki ei pysty omin voimin ratkomaan. Kaupungeilla on keskeinen rooli järjestää yrityksille mahdollisuuksia kohdata toisiaan haasteen ympärillä.”

Soile Jokinen, 6Aika-kaupunkikoordinaattori

Make with Espoo –alusta

Make with Espoo –innovaatioalusta on digitaalinen ympäristö yritysten, yhdistysten ja kaupungin toimijoiden väliselle yhteiskehittämälle ja kokeilutoiminnalle, joka liittyy oppimista ja kasvua edistäviin tuotteisiin, palveluihin, sovelluksiin ja teknologioihin.

” Make with Espoo –alusta kutsuu kaikki yhteiskehittämään kaupungin kanssa”

Katja Hagman, Espoon kaupunki

Alustalla voi luoda oman kehitysidean, tutustua muiden ideoihin, etsiä sopivia kumppaneita sekä toteuttaa kehitysprojekteja aidoissa oppimis-ympäristöissä. Toiminta pohjautuu avoimen innovaation periaatteisiin.

Palvelu kattaa nyt sivistystoimen palvelut, ja se tullaan laajentamaan koko kaupungin tasoiseksi yhteiskehittämisen alustaksi.

Kaupunkitasoisella mallilla ja alustalla tavoitellaan systemaattisuutta ja asiakaslähtöisyyttä.

Tavoitteena on kehittää alustaa niin, että se ei perustu organisaatorakenteeseen vaan temaattisiin kategorioihin. Temaattisia alueita voivat olla esimerkiksi oppiminen, hyvinvointi, kestävä kehitys, liikenne ja rakentaminen.

Temaattisten prosessien kehittäminen perustuu kaupunkitasoisen Yhteiskehittämisen käsikirjan soveltamiseen. Prosesseja kehitettäessä huomioidaan jokaisen toimialan ja tulosyksikön erityistarpeet.

Alusta kehittyy tunnistettujen tarpeiden mukana, ja uusia teemoja sisällytetään sitä mukaa kun teemakohtaiset prosessit ja vastuuhenkilöt on määritelty.

Hyvinvointi
Kulttuuri
Oppiminen
Liikenne ja rakentaminen
Kestävä kehitys
Elinvoima

LYHYESTI

1. Turvallinen, eettinen ja strukturoitu toimintamalli
2. Ainutlaatuinen digitaalinen innovaatioalusta
3. Yhteiskehittäminen referenssinä
4. Kilpailukyky kasvaa sekä yrityksillä että kaupungilla

26

BusinessOulu: Onko innovaatiosi avoin?

AVOIN INNOVAATIO ALUSTANA

Onko sinulla tosielämän haaste, joka ei yksin tai oman väen voimin ratkea? Osallista ja haasta ideointiin, kehittämiseen ja testaamiseen yrityksiä, opiskelijoita, asiakkaita, tutkijoita, työnhakijoita, kaupunkilaisia ja muita ideanikkareita. Onko toiveenasi valmis idea, proto, pilotti vai ehkä kokeilu?

MILLAINEN ON HYVÄ HAASTE?

1. Hyvä haaste perustuu tarpeeseen ja on ymmärrettävä. Uteliaisuuden herättävä haaste ratkaistaan.
2. Anna tilaa ideoinnille, haaste ei ole yhtä kuin tutkimusongelma!
3. Tarkista odotuksesi haastetta muotoiltaessa, hyvä haaste on avoin mahdollisuuksille.

IDEASPRINT – KETTERIÄ RATKAISUJA TOSIELÄMÄN HAASTEISIIN

Yritykset avaavat kehittämiskohteitaan haasteissa, joihin osallistujat tiimeinä vastaavat. Muutaman päivän työskentelyn jälkeen yritys valitsee parhaat ideat, ja tiimit saavat nopean palautteen.

PATIOLLA.FI – ALUSTA KÄYTTÄJILLE JA KEHITTÄJILLE

Fasilitoitu palvelu, joka luo asiakasymmärrystä tuotteen tai palvelun kehittämiseen.

ASEMATHON – IDEASTA KOKEILUUN

[BusinessAsema](#) toimii uusien ratkaisujen kokeilu-, testaus- ja yhteiskehittämisalustana yrityksille.

SOULUTIONS – SKILLS ARE BUILT, NOT BORN

Opiskelijatiimit ratkovat yritysten, kaupunkien ja tutkimusryhmien avaamia haasteita kolme-päiväisessä DesignSprintissä.

12 ONNISTUNEEN HAASTELÄHTÖISEN TAPAHTUMAN RAKENNUSPALIKKAA

Miksi?	Tavoite Miksi tapahtuma järjestetään?	Seeker Kenen ongelmia ratkotaan?
	Haaste Houkuttelee osallistumaan	Ratkaisu Tulos, jota Seeker haluaa
Mitä?	Toiminta Menetelmät, joilla ratkaisua haetaan	Solver Uusien ratkaisujen tuottajat
	Kannustimet Osallistujien motivaattorit	Aikataulu Tapahtuman vaiheet
Miten?	Hallinto Kuka osallistuu?	Liiketoimintamalli Miten rahoitetaan?
	IPR Miten immateriaali-oikeudet jaetaan?	Säädökset Huomioitava lait ja säädökset

Kasvun ja kansainvälistymisen palvelut

Kaupungit ovat kehittäneet yritysten kasvun ja kansainvälistymisen palveluita alueellisten vahvuuksien ja tarpeiden mukaan. On kokeiltu, etsitty ja kehitetty toimintamalleja, joilla kaupungit yhdessä voisivat palvella kasvuhakuisia yrityksiä paremmin.

Kasvuohjelmia voidaan toteuttaa kokonaan yhteisrahoituksen keinoin tai yhdessä soveltuvia osioita ohjelmista toteuttaen. Etenkin digitaalisissa palveluissa on kaupunkien mahdollista saavuttaa laajempi yleisö erikoistuneellekin palvelulle.

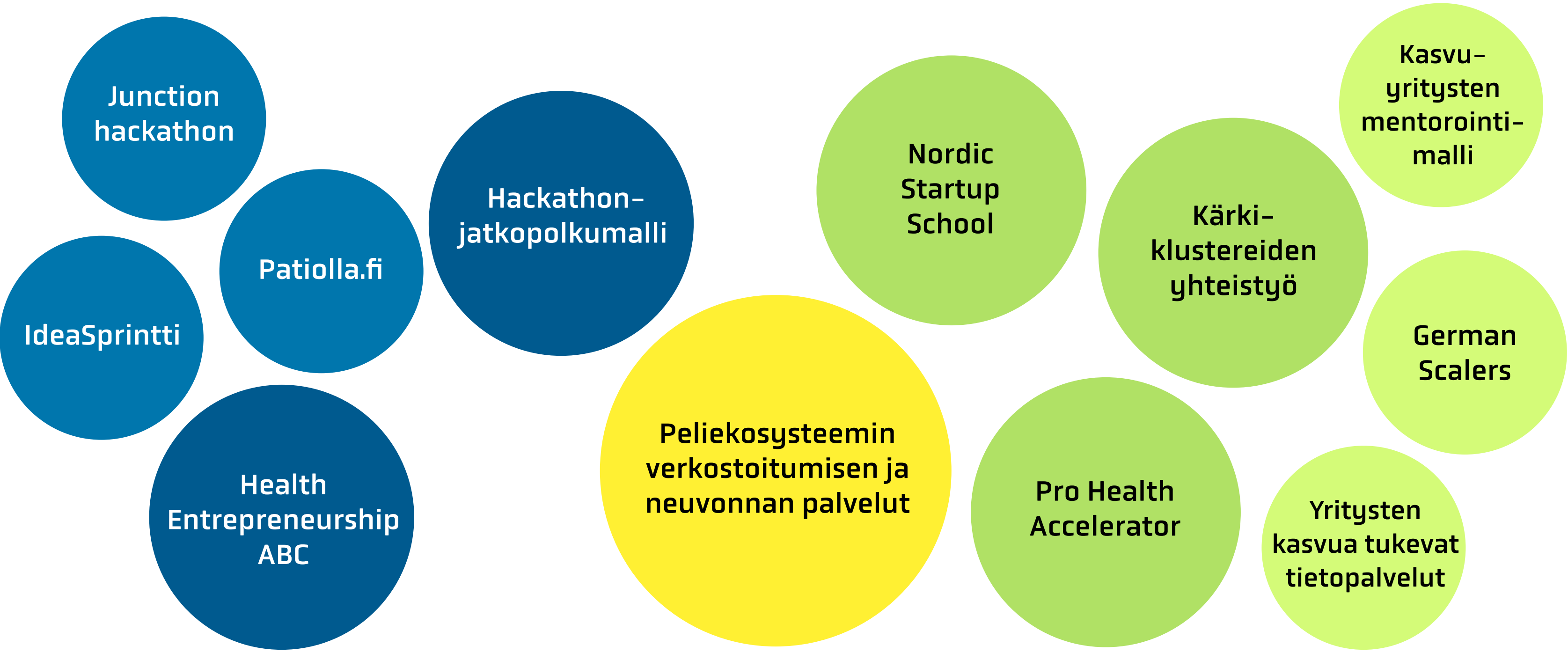
Kansainvälisille markkinoille pääsyn tukemisessa kaupunkien verkostojen yhdistäminen tuo yrityksille suuremman näkyvyyden ja monipuolisemmat kontaktit eri alojen kansainvälisiin kumppaneihin.

Tässä osiossa tarkastelemme esimerkkien avulla kaupunkien kehittämiä palveluita, yhteistyömalleja sekä toimintatapoja, joilla tuetaan yritysten kasvua ja pääsyä uusille markkinoille.

Kuvassa on esimerkkejä hankkeessa kehitetyistä palveluista ja kokonaisuuksista. Osa palveluista on suunniteltu kohdistuvan yrityksen tarkemmin määritelttyyn kehitysvaiheeseen. Toisaalta tuotekehityspalvelut ovat usein avoimia kaikille ja vakiintuneidenkin kasvuyritysten hyödynnettävissä.

Kasvun ja kansainvälistymisen logiikka vaihtelee, ja joillain aloilla kansainväliset markkinat astuvat kuvioon jo hyvin varhaisessa vaiheessa.

Palvelupolkukokonaisuuksien kehittäminen
 Business Espoon palvelukehitys ja -polut, Turku Science Parkin kasvuohjelman palvelut, Business Tampereen startup-yritysten palvelupolut

Yritysten kytkeminen ekosysteemeihin sekä näille tarjottu kansainvälisen kasvun tuki vaatii alan tuntemusta, verkostoja sekä yrityksen tarpeisiin perehtymistä. Kaupungit voivat toimia esimerkiksi kokeilualustojen ja hautomopalveluiden tarjoajina, kansainvälisen osaajien tai yritysten houkuttelijoina sekä verkoston tuntijoina ja toimijoiden yhteen kytkijöinä.

Resurssit ovat niukat, ja arvolupauksen muodostaminen kaikkialle on mahdollista, joten kaupunkien on laadittava toimialakohtaiset roadmapit ja elinkeinostrategiset painopisteet. Näin kaupungit voivat entistä paremmin huomioida erityisosaamisalueiden innovaatiotoiminnan ja teemat, joihin strategisissa valinnoissa keskitytään.

”I saw an advertisement on how Finland is a safe and wealthy country to work decent hours and raise children in. It got me interested and now I live in Oulu with my family.”

Software developer, Kuala Lumpur

Kaupunkien toiminta kasvun ja kansainvälistymisen palveluissa

Yhteydet ja näkyvyys

- asiakasohjaus
- tiedon jakaminen
- toimijoiden ohjaaminen
- viestintä ja markkinointi
- tapahtumat
- kansainväliset yhteydet

Tarjonnan kehitys ja ylläpito

- uudet avaukset, hankkeet
- ekosysteemituntemus
- yhteistyön fasilitointi
- palvelut erityisesti varhaisvaiheen yrityksille

Toimintaympäristön kehitys

- strategiset valinnat ja kumppanuudet
- systemaattinen pitkäjännitteinen kehittäminen
- infra, alustat, tilat

”Viestinnän tulisi tapahtua yrittäjien kielellä ja vertailun palvelujen välillä pitäisi olla helpompaa.”

Kansainvälistymistä suunnitteleva pk-yritys

MUISTA NÄMÄ

1. Ota kumppanit mukaan jo suunnitteluvaiheessa – yhdistämällä resurssit kaikki saavat enemmän.
2. Asiakkaiden ohjaus ristiin eri kaupunkien palveluihin edellyttää yhdessä sovittuja menettelytapoja ja osaamista palvelutarjonnasta.
3. Yhteinen digitaalinen rajapinta palveluihin helpottaisi asiakasta ja moninkertaistaisi palvelujen näkyvyyden.

Kasvuhakuisten yritysten palvelut 6Aika-kaupungeissa

Kasvun ekosysteemit -hanke on toteuttanut kasvuhakuisille yrityksille valmennusohjelmia, koulutuksia, tietopalveluita ja verkostoitumistapah-
tumia. Kaupungit ovat konseptoineet, kokeilleet ja edelleen kehittäneet kasvupalveluita sekä niiden organisointia ja työkaluja. Lisäksi hankkeessa on panostettu toimiviksi todettujen palvelukonseptien skaalaamiseen useamman kaupungin käyttöön.

” Tarpeet ovat yksilöllisiä, liian geneeriset palvelut eivät tuota tarpeeksi hyötyä resurssien kautta tehtävään panokseen suhteutettuna, omalla toimialallani eivät päde toisten toimialojen neuvot.”

Ajoneuvoteollisuuden startup-yrittäjä

Seuraavilla sivuilla esittelemme kuusi valikoitua kasvuyrityksiä tukevaa palvelua, joita hankkeessa on kehitetty:

ProHealth Growth – ammattimaisen ja säännellyn terveydenhuollon alan kansallinen kasvuohjelma

Nordic Startup School – valmennusohjelma startup-yritysten kansainväliseen kasvuun

BusinessOulun kehittämät, yritysten kasvua tukevat tietopalvelut markkinoista ja toimintaympäristöistä kasvuyrityksille

Startup-mentorointimalli työkaluna mentorille ja yrittäjälle

Kansainvälistymisen palvelupolku kasvuhakuisille yrityksille, Espoon kaupungin kehittämistyö

Singapore-yhteistyö yritysten Aasian markkinoille pääsyn tukemiseksi.

Turku Science Park: ProHealth Growth

ProHealth Growth on ammattimaisen ja säännellyn terveydenhuollon alan kasvu-ohjelma, joka tavoittelee varhaisvaiheen yritysten ja yrittäjäideoiden kasvua ja kansainvälistymistä. Osallistujille tarjotaan tarvelähtöistä mentorointia ja valmennusta sekä verkostot toimialan yrityksiin, rahoittajiin ja vertaistoimijoihin. Tukeakseen ohjelman yrityksiä, ProHealth Growth seuraa alan trendejä ja signaaleja, ja huomioi regulaatiomuutokset ketterästi ohjelman sisällössä.

Jo 35 terveysalan startupia on suorittanut Turku Science Park Oy:n konseptoiman ohjelman, ja tällä hetkellä ohjelmassa on mukana 10 yritystä ympäri Suomea.

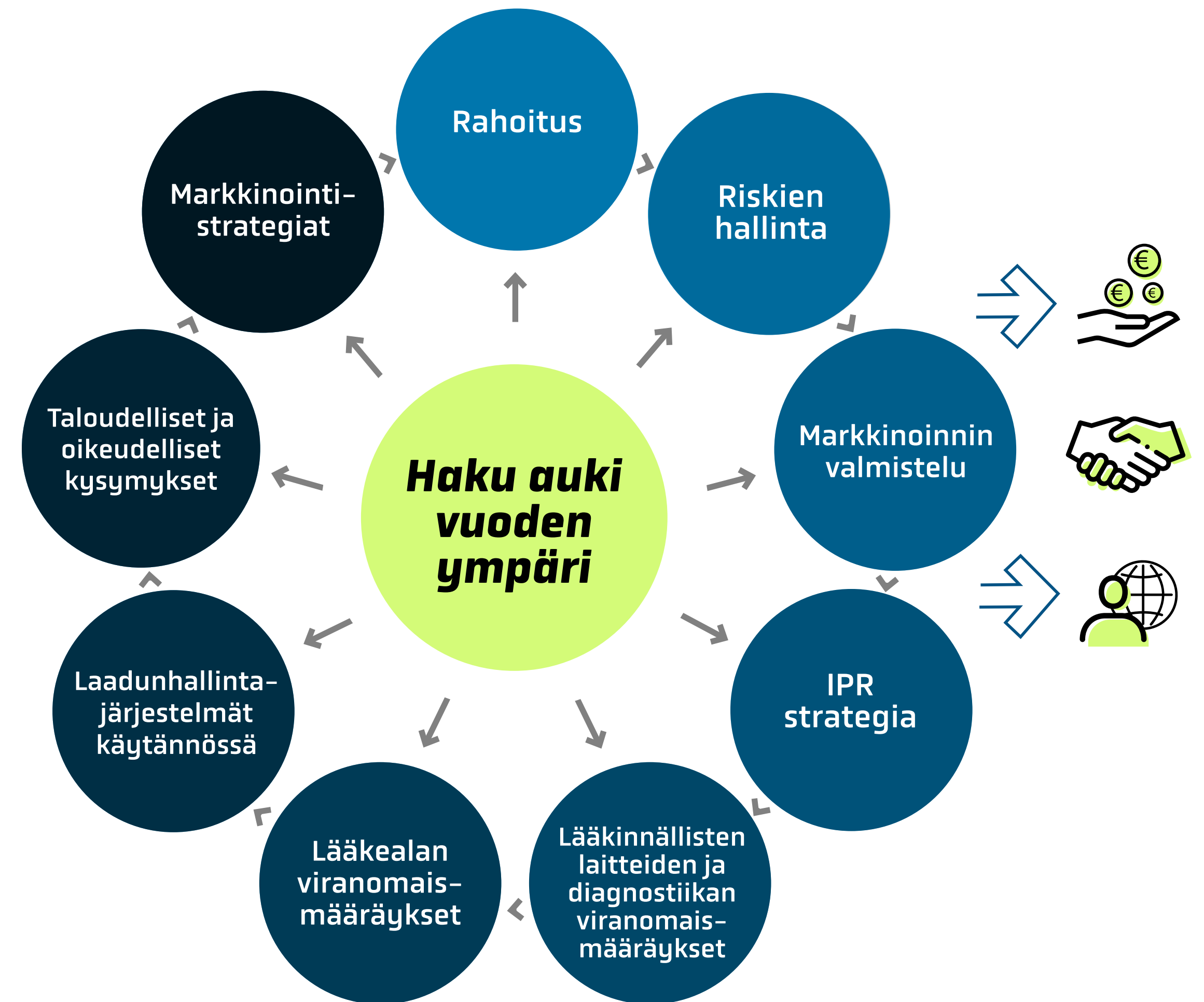
Kansallisten ohjelmien on tärkeää verkostoitua keskenään. Ohjelma tekee yhteistyötä Health Incubator Helsingin kanssa ja pyrkii lisäämään yhteistyötä myös muiden kaupunkien kanssa.

MENESTYSTEKIJÄT

ProHealth Growth on saanut positiivista palautetta ympärivuotisesta hakumahdollisuudesta. Interaktiivisissa työpajoissa hyödynnetään alan ammattilaisten osaamista. Tuotteistamista edistävässä valmennuksessa perehdytään osallistuvien yritysten tarpeisiin ja tuotteisiin. Räättelöidystä valmennuksesta yritykset saavat ammattimaista, aitoihin tarpeisiin ja haasteisiin vastaavaa tukea.

”Erityistä kiitosta tuosta fokuksesta tiukkaan medikaalibisnekseen terveysappien sijaan, tuota tarvitaan Suomessa!”

Terveysteknologia-alan kasvuyritys

Business Tampere: Nordic Startup School

Osana Kasvun Ekosysteemit -hanketta, Business Tampere ja Golden Gateway organisoivat kolme kasvuun ja kansainvälistymiseen tähtäävää valmennusohjelmajaksoa. Yhteistyön tuloksena syntyi [Nordic Startup School](#) (NSS), neliportainen kasvumalli tukemaan yrityksiä verkostojen luomisessa ja rahoituksen hankinnassa.

NSS pyrkii tukemaan startupien kansainvälistä ajattelutapaa ja parantamaan näiden kansainvälistä kyvykkyyttä strukturoidun valmennuksen ja mentoroinnin avulla. Lopputuloksena syntyy startup-yrityksiä, joilla on sijoittajakalvojen ulkopuolella aito kyvykkyys menestyä kansainvälisesti. Ajatus tavoitteen taustalla on startup-tiimin valmiuksien kehittäminen ja systemaattinen sijoitusvalmiuden parantaminen.

Nordic Startup Ventures (NSV), valmennusohjelman taustalla kokonaisuutta tukeva brändi kehittää Nordic Startup School -kokonaisuutta osana startup-ekosysteemiä ja kasvattaa sijoittaja- ja mentoriverkostoja pohjoismaissa. Yhdessä NSS ja NSV muodostavat toimintaparin tarjoten muun tuen lisäksi kasvurahotusta ohjelmaan sitoutuneille startup-yrityksille.

Nordic Startup Ventures

NSS-tuki startupin kasvulle

NORDIC STARTUP PRE SCHOOL

- mahdollisuus kehittää omaa liiketoimintaa ja tutustua NSS-toimintamalliin
- valitaan potentiaalisimmat tiimit seuraavaan vaiheeseen

NORDIC STARTUP SCHOOL

- kolme kuukautta kestävä kiihdyttämövaihe
- koostuu bootcampeista, työpajoista sekä mentoroinnista

NORDIC STARTUP AFTER SCHOOL

- 9 kk kiihdytysjakso
- luotsataan parhaiten suoriutuvat yritykset kansainvälisen kasvun markkinoille rahallisen tuen ja mentoroinnin avulla
- toteutus kolmena sprinttinä, jossa tiimeille asetetut KPI:t pohjana

NORDIC STARTUP GROWTH

- pohja yritysten skaalaukselle maailmanlaajuisille markkinoille, tukeutuen markkinointiin, datan hyödyntämiseen ja liiketoiminnan optimointiin

Startup-yrityksen vaiheet

Ideointi ja konseptointi

Käynnistys ja perustaminen

Validointi
ja kasvu

Kansain-
välistyminen

Kansainvälinen
skaalaus

BusinessOulu: yritysten kasvua tukevat tietopalvelut

BusinessOulun tietopalvelut vastaavat yrityksen tiedon tarpeisiin markkinaan menon eri vaiheissa.

Tarvittava markkinatieto vaihtelee suunnitteluhorisontista riippuen. Ensimmäisessä vaiheessa etsitään kiinnostavaa markkinaa ja liike-toimintamahdollisuuksia, toisessa vaiheessa parannetaan omia ja tuotteen mahdollisuuksia valitussa markkinassa. Vasta kolmannessa vaiheessa täsmennetään arvonluontia ja suunnitellaan varsinainen markkinaan meno.

Tietopalvelut täydentävät muuta palvelutarjontaa hankkimalla, lajittelemalla ja välittämällä näihin suunnitteluhorisontteihin liittyvää tietoa kasvuyrityksille.

TIETOPALVELUT AUTTAVAT MARKKINAAN MENON ERI VAIHEISSA

1. Markkinatietopalvelu vastaa tiedon tarpeisiin kansainvälisen kasvun mahdollisuuksia kartoitettaessa. Palvelu hankkii tutkimustietoa ja analyysseja liiketoimintaympäristön kehittymisestä tutkittavissa markkinoissa.
2. Riskirahoituspalvelu edistää rahoituksen järjestämistä yrityksille. Riskirahoituspalvelussa hankitaan tietokannasta tietoa kansainvälisestä, yksityisen pääoman sijoitusympäristöstä.
3. Arvonluonnin ja markkinaan menon suunnittelussa tarvittavaa asiakasymmärrystä tuetaan avoimen innovaation palveluihin kuuluvalla yhteiskehittämisalustalla [Patiolla.fi](https://www.patiolla.fi).

MITÄ?

Tietopalvelut hankkivat ja välittävät tietoa markkinaan menon ja laajentumisen tueksi.

KENELLE?

Kasvuyrityksille kaikilla toimialoilla.

MITEN?

Tietopalvelut hankkivat ja välittävät tietoa ja analyysseja kansainvälisistä tietokannoista. Lisäksi yritysten käyttöön hankitaan käyttäjätietoa tuottamalla yhteiskehittämispalvelua [Patiolla.fi](https://www.patiolla.fi).

MIKSI?

Autetaan kansainvälistyviä kasvuyrityksiä laatimaan tietoon perustuvia suunnitelmia

ASKEL ETEENPÄIN

BusinessOulun hankkiman tiedon lisäksi kasvuyritysten yleistä tietoutta markkinatiedon tarpeellisuudesta lisätään tiedolla johtamisen valmennuksilla. Valmennusten ohella yrityksiä ohjataan myös hankkimaan yksityiskohtaisempaa tietoa tietopalveluista.

”Suomessa ei ollut käynnissä tarpeisiimme sopivaa testialustaa, joten minut ohjattiin ensin Vantaalta Turkuun, jossa alaani oli enemmän perehdytty. Sieltä sain ohjauksen Saksassa käynnistyneelle testialustalle. Alustan avulla saamme konseptoitua tuotteemme, mutta olimme myös kiinnostuneita Saksan markkinoista.”

Ohjelmistotalo, terveyspalvelut

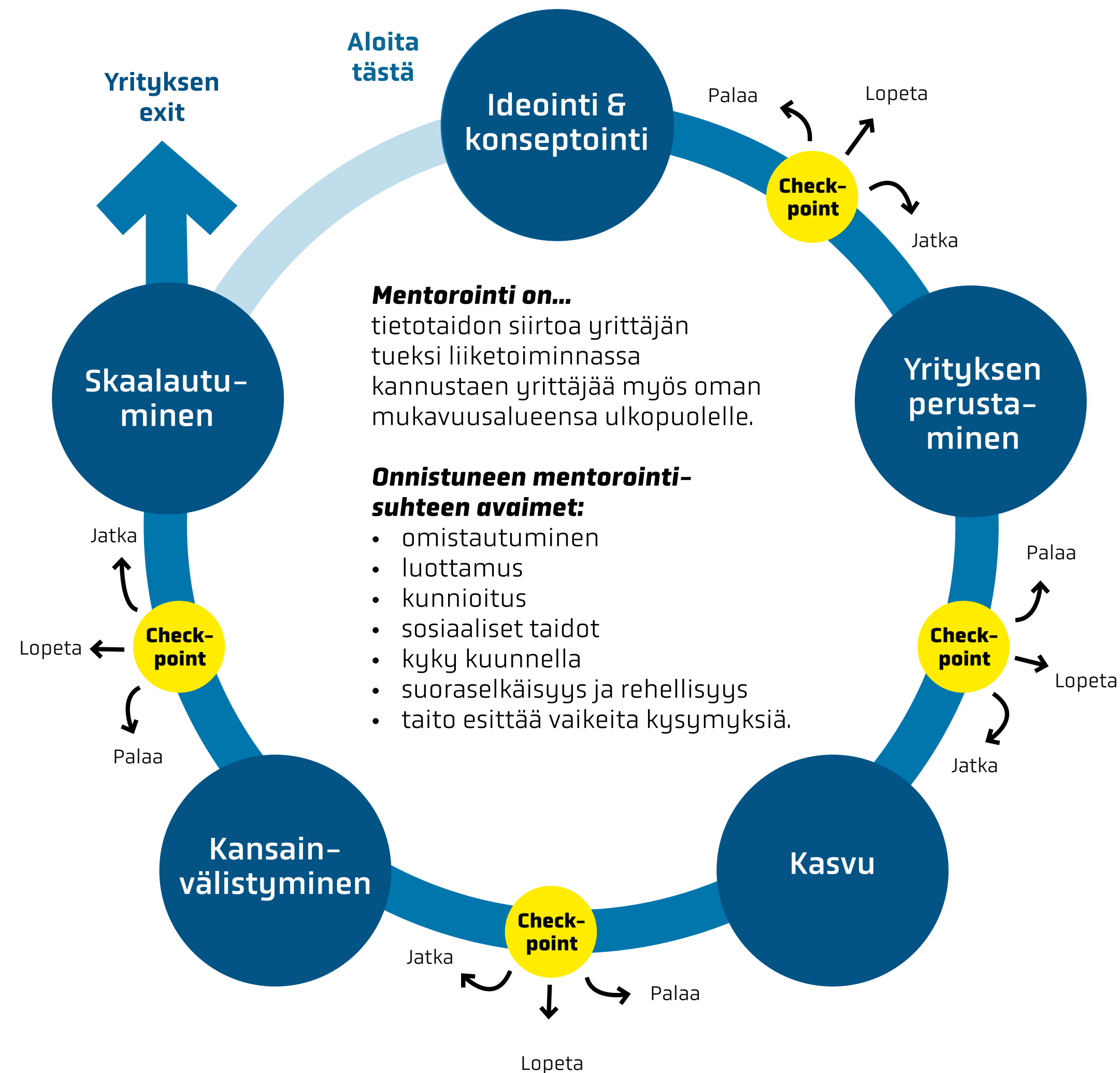
Business Tampere: kasvuyritysten mentorointimalli

KUINKA MENTOROINTIMALLIA KÄYTETÄÄN?

Mallin tarkoitus on tukea startupeja ja mentoreita tuloksellisen mentorointisuhteen luomisessa. Mentorointimalli tuo esille mentoroinnin pääperiaatteet ja ohjaa prosessiin valmistautuessa sekä esittelee yleisimmät mentoroinnin vaiheet startupien kasvupolulla. Vaiheet näkyvät canvaksen täydessä versiossa, jonka löytää www.startuptampere.fi.

NÄIN PÄÄSET ALKUUN

1. Määrittele mentorointitarpeesi tai -osaamisesi.
2. Löydä mentori/startup ja ota tähän yhteyttä.
3. Sopikaa ensimmäinen tapaaminen, jossa käytte läpi toistenne odotuksia prosessista.
4. Muodostakaa sopimus, jonka sisältöä ja aikataulua voitte noudattaa.
5. Omistaudu yhteistyölle.

YLEISIMMÄT MENTOROINTI-AKTIVITEETIT

- molemminpuolinen tietotaidon kehittäminen
- rahoitusneuvonta ja kontaktit
- tuki keskittyä oikeaan aikaan oikeisiin asioihin
- ohjaus oikeille tahoille ja palveluiden ääreen
- yhdistää tärkeisiin verkostoihin ja avauksiin.

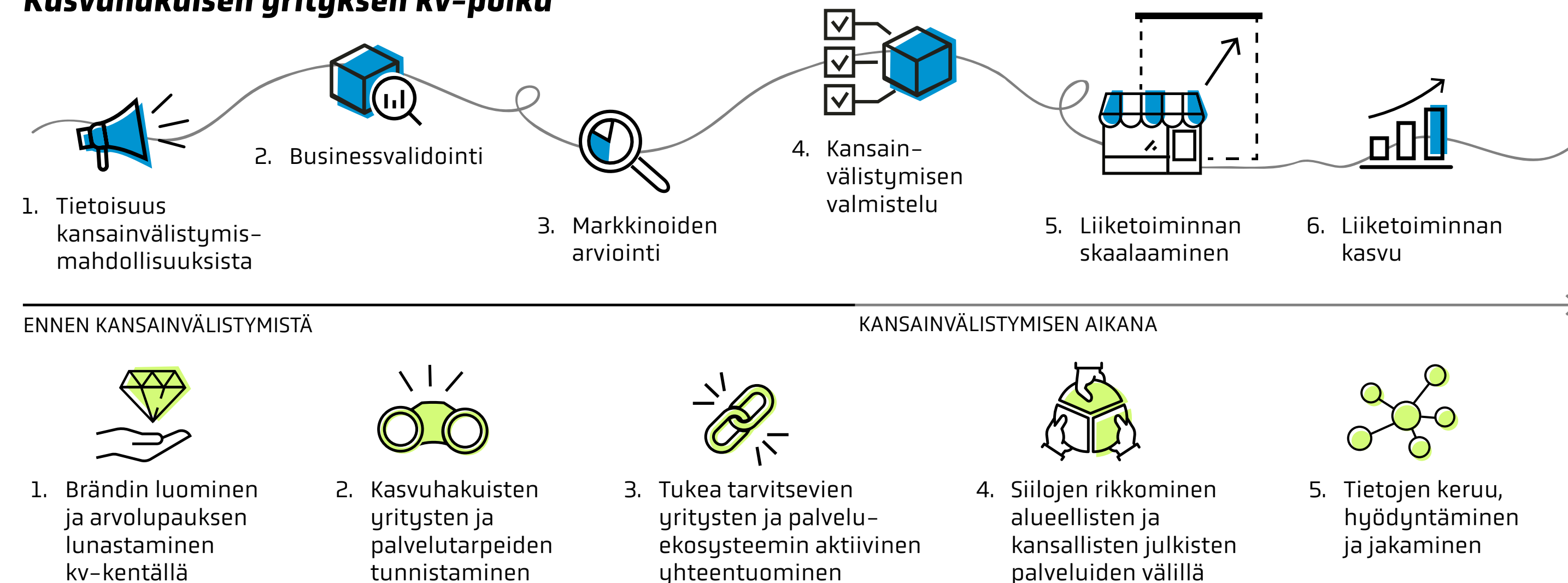
Espoo: kansainvälistymisen palvelupolku kasvuhakuisille yrityksille

Kasvuhakuisten yritysten kansainvälistymispolkuja tukeva palvelutarjonta on kansalliselta tasolta tarkasteltuna monipuolinen, mutta myös monimutkainen. Toimijoita on paljon, ja tarjonta on alueellisesti vaihtelevaa. Yhteistyötä, koordinaatiota ja orkestrointia kehittämällä voimme luoda yrityksille systemaattisemmat ja kattavammat palvelupolut.

Palveluverkostossa kansainvälisten ja kansallisen tason toimijoiden kanssa on kaupunkien toimittava yhteistyössä. Palvelut on suunniteltava sopimaan yhteen muun tarjonnan kanssa ja paikallisia yrityksiä on autettava kytkeytymään laajempiin verkostoihin. Espoo on koordinoanut yhteistoimintaa hankkeessa toteutetuissa Singaporen ja Aasian markkinoille yrityksiä tukevissa valmennus- ja verkostoitumispalveluissa.

Espoo toteutti myös työn orkestrointimallin kehittämiseksi kv-palveluihin. Yhteistyön vahvistamista ja kaupungin roolin kirkastamista varten prosessissa määriteltiin kaupunkien tehtävät kasvuhakuisten yritysten kv-toiminnan tukemiseksi. Jokaisen tehtävän kohdalla kuvattiin kyseisen työn arvo yrityksille, sekä työvaiheeseen liittyvät konkreettiset ideat ja tehtävät.

Kasvuhakuisen yrityksen kv-polku

Kaupunkien tehtävät kasvuhakuisten yritysten kv-toiminnan tukemiseksi

LYHYESTI

1. Kansainvälistymisen palvelut ovat hajallaan, ja palvelun piiriin pääsy koetaan epätasa-arvoiseksi.
2. Kasvuhakuisen yrityksen palveluihin ohjautuminen vaatii proaktiivista otetta kaupungilta.
3. Orkestrointi edellyttää operatiivisen yhteistyön lisäksi ekosysteemitason linjauksia vaikuttavuuden maksimoimiseksi.

Espoo: Singapore-yhteistyö

Espoon kaupunki on luotsannut yhdessä 6Aika-kaupunkien, Helsinki Business Hubin ja Team Finlandin sekä ekosysteemitoimijoiden ja kasvuhakuisten yritysten kanssa Singaporeen ja Aasian markkinoille kohdistuvaa valmennus- ja verkostoitumisyhteistyötä.

Kaupunkien välinen yhteistyö avaa yrityksille aikaisempaa laajemman palveluvalikoiman ja verkoston, tukien näiden kasvua ja kansainvälistymistä.

Yhteistyö kehitettiin tukemaan startupien kasvua, kansainvälistymistä ja verkostoitumista sekä vahvistamaan kaupunkien välistä tiedonvaihtoa.

Paikallisina kumppaneina Singaporessa toimi Nordic Innovation House sekä Innovation house Finland. HBH ja Team Finland vastasivat yritysten haku- ja valintaprosessista, ja 6Aika-kaupungit ohjasivat yrityksiä ohjelmaan.

YHTEISTYÖ INNOVATION HOUSE SINGAPOREN KANSSA TUOTTI 6AIKA-KAUPUNKIEN YRITYKSILLE:

1. "Miten landata Singaporen markkinoille?" -koulutustapahtuman. Tilaisuus striimattiin yli 200 osallistujalle ympäri Suomea.
2. Get together -verkostoitumistapahtuman Singaporessa.
3. One on one -tapaamisia Singaporessa paikallisen konsultin järjestämänä.

Team Finland ja HBH järjestivät delegaatiolle tapaamisia paikallisiin, merkittäviin ekosysteemeihin, joissa myös 6Aika-kaupunkien edustajat matchasivat yrityksiä paikallisiin toimijoihin. Nyt monta kokemusta rikkaampana on tarkoituksena järjestää uusi matka niin, että kasvuhakuisten yritysten ja Suomen kv-toimijoiden lisäksi mukaan kutsutaan ekosysteemi- ja TKI-toimijoita. Koronaepidemian rajoittaessa matkustusta, tukee Espoon kaupunki HBH:n verkossa toteutettavaa, matchmaking- ja infotilaisuuksien tapahtumasarjaa.

VAIKUTTAVUUDESTA

Palautteen ja vaikuttavuusarvioinnin perusteella yritykset kokivat matkan erittäin hyödylliseksi. Matka johti useisiin jatkokeskusteluihin, yrityksille avautui pilotointimahdollisuuksia, ja yksi yritys onnistui solmimaan merkittävän strategisen kumppanuuden Singaporeen. Yhteinen suomalainen/pohjoismainen rintama näyttäytyi paikallisille toimijoille vaikuttavana ja uskottavana.

Julkishallinnon merkitys ovien avaajina Singaporessa nostettiin yritysten taholta korkealle. Valtiotasolla on mahdollista herättää huomiota ja avata ovia, mutta kaupunkitason delegaatioilla voidaan edesauttaa operatiivista yhteistyötä.

Ekosysteemityön tuloksia ja jatkonäkymiä

Tulokset ovat sekä välittömiä hyötyjä yrityksille, kaupungeille ja tki-yhteistyölle että toimintamallien ja verkostojen kehittymistä, jotka vievät ekosysteemityön ja kasvuyrityspalvelut seuraavaan vaiheeseen.

Kaupungit siirtyvät kohti yhä strategisempaa roolia ekosysteemikehityksessä. Tämä edellyttää pitkäjänteistä sitoutumista ja resursseja kehitystyöhön sekä seuranta-mekanismien ja työtapojen kehittymistä.

KAHDEN VUODEN AIKANA KASVUN EKOSYSTEEMIT -HANKKEEN TYÖ YRITYSTEN KANSSA ON TUOTTANUT

Kasvun ekosysteemit -hanke toimii vielä alkuvuonna 2021, ja työ jatkuu muutenkin kaupunkien kesken. Tulevissa kehityshankkeissa työn alla ovat mm. useiden kampuskeskittymien vahvistuvat yrittäjyyspalvelut, systematisoituva ja laajeneva kokeilutoiminta, innovaatiopalveluiden digitalisaatio ja eri alojen yrityksiä törmäyttävä innovaatioyhteistyö.

6Aika-yhteistyön kokeilut, palvelut ja selvitykset ovat avanneet julkishallinnon yhteistyön merkityksen kasvun ekosysteemeissä. Mitä erikoistuneempia yrittäjyyden tarpeita palvellaan, sitä merkittävämmässä roolissa yhteistyö palvelujen toteuttamisessa ja toimintaympäristöjen kehittämisessä on. Tämä vaatii tuekseen testatut mallit ja sovitut keinot, joilla tuottaa ja jakaa osaamista, palvelumalleja, kokeilualustoja sekä kansainvälistä näkyvyyttä. Näitä löytyy jo paljon, mutta juurruttamista ja jatkokehittämistä tarvitaan.

Suurimmat ja merkittävimmät haasteet ratkaistaan ekosysteemeissä. Tärkeää on luottamusta rakentava avoin vuorovaikutus ja kohtaamiset eri taustoista tulevien ihmisten kesken. Ota yhteyttä kaupunkien vastuuhenkilöihin, kun haluat yhdessä pohtia, miten kehittämämme palvelut voisivat skaalautua omaan organisaatioosi tai haluat hyödyntää kokemuksiamme uusissa ekosysteemikehityksen avauksissa!

#Kasvuhakuiset

INNOVAATIOKESKITTYMIEN VERKOSTO

6Aika – Kasvun ekosysteemit: yritysten kasvun mahdollistaminen kuutos-
kaupunkien yhteistyössä –hankkeen toteuttavat osana 6Aika-strategiaa
Helsingin kaupunki, Vantaan kaupunki, Espoon kaupunki, Turku Science Park
Oy Ab, Oulun kaupungin Business Oulu –liikelaitos, Tampereen kaupunkiseudun
elinkeino- ja kehitysyhtiö Business Tampere Oy ja Pirkanmaan liitto.

Hankkeen kokonaisbudjetti vuosille 2018–2021 on 4,42 M€ ja hanke on saanut
Uudenmaan liiton kautta Euroopan aluekehitysrahaston rahoitusta 2,96 M€.

Yhteistiedot: www.hel.fi/kasvunekosysteemit

6Aika

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

BUSINESS
TAMPERE

OULU | BusinessOulu

